

Euroregion Neisse - Nisa - Nysa

1992

1. Geopolitická poloha Euroregionu Nisa

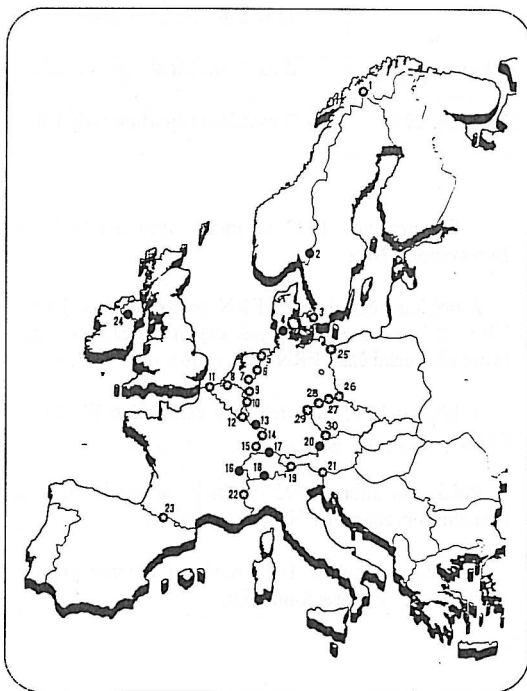
Euroregion Nisa (ERN) je regionem tří pohraničních oblastí. Celá oblast je výrazně poznamenána společnou několikasetletou historií. Od nepaměti tudy procházela od severu k jihu obchodní stezka údolím Nisy, existovaly zde úzké vztahy Horní Lužice a Šestiměstí k zemím Koruny České.

Mimořádná geopolitická poloha ERN je v současnosti dána tím, že leží na hranicích mezi Evropským společenstvím a dvěma zeměmi středo-východní Evropy. Je to jedno z území, na němž se budou vytvářet západο-východní vztahy v nové evropské dimenzi.

Region pokrývá plochu asi 13 200 km² a je osídlen asi 1,6 miliony obyvatel (z toho česká část 3570km² a 480 tisíc obyvatel).

- ★ Regiony s organizovanou spoluprací přesahující hranice
- Regiony s neorganizovanou spoluprací přesahující hranice

1. Nordkalotten
2. Halden - Stromstad
3. Kopenhagen - Malmo
4. Flensburg - Apenrade
5. Gronengen - Friesland - Ostfriesland
6. Euregio
7. Regio Rhein - Waal
8. Centrale du Benelux
9. Liege - Limbourg - Aachen
10. Belgo - franco - Luxembourggeoise - Arlon - Longwy - Esch
11. Nord - Pas-de-Calais
12. Lorraine - Sarre - Luxembourg
13. Mittelbaden - Strasbourg
14. Interessengemeinschaft Moyenne Alsace - Breisgau - CIMAB
15. Regio Basiliensis
16. Lae de Geneve
17. Bodensee
18. Ticino
19. Innsbruck - Bolzano
20. Salzburg
21. Alpen - Adria - Friuli - Venezia - Giulia - Karnten - Slovenija
22. Franco - Italiana della Alpi
23. Pyrenaen
24. Irland
25. Pomerania
26. Neisse - Nisa - Nysa
27. Labe - Elbe
28. Krušné hory
29. Egrensis
30. Šumava

2. Historie vzniku Euroregionu Nisa v základních faktech

1.polovina 1991	přípravná dvou a třístranná jednání komunálních politiků
23.-25.května 1991	iniciační mezinárodní konference v Žitavě (SRN), výsledky jednání shrnuty do memoranda o spolupráci při řešení problémů přesahující hranice
červen 1991	založení společné koordinační kanceláře v Žitavě
léto 1991	založení jednotlivých komunálních sdružení ERN: Euroregion Nisa - regionální komunální sdružení měst a obcí severních Čech, Kommunalgemeinschaft Euroregion Neisse Sektion BRD e.V. Stowarzyszenia gmin polskich Euroregionu Nysa.
podzim 1991	institucionalizace, vypracování základních dokumentů
21.prosince 1991	1. zasedání tripartitní rady ERN v Žitavě. Oficiální vyhlášení ERN.
29.února 1992	2.zasedání tripartitní rady ERN v Liberci, přijetí základních dokumentů
24.října 1992	3.zasedání tripartitní rady ERN v Jelení Goře.

Do prosince 1992 se mimo výše uvedené konalo 6 zasedání rozšířeného presidia Euroregionu Nisa.

Z pohledu české části ERN se do prosince 1992 konalo i 10 zasedání rady české části ERN, 2 krát zasedal nejvyšší orgán č.č.ERN - regionální kongres, 1 krát zasedala valná hromada české části ERN.

V březnu 1992 byla delegace české části ERN přijata předsedou vlády ČR dr.Pithartem v Praze.

Počátkem dubna 1992 navštívil předseda vlády dr.Pithart Euroregion Nisa, jednalo se o hraničním přechodu v Hrádku nad Nisou.

V polovině dubna 1992 navštívil Liberec prezident Havel a jednal s radou č.č.ERN o problematice Euroregionu Nisa.

3. Struktura Euroregionu Nisa

Struktura Euroregionu Nisa vychází ze základních dokumentů:

- ☐ statuty jednotlivých komunálních sdružení
Euroregion Nisa - regionální komunální sdružení měst a obcí severních Čech
Kommunalgemeinschaft Euroregion Neisse Sektion BRD e.V.
Stowarzyszenia gmin polskich Euroregionu Nysa.
- ☐ rámcová dohoda o spolupráci všech tří komunálních sdružení
- ☐ jednací řady rady, prezidia, sekretariátu a prac.skupin.

Komunální sdružení (**valné hromady**) volí ze svého středu své vrcholné orgány - **regionální kongresy**. Ty pak zvolí svých 10 zástupců z každé strany jako **radu** a dohromady tvoří třicetičlennou **tripartitní radu** Euroregionu Nisa.

V čele Rady Euroregionu Nisa stojí tříčlenné **presidium**, které řídí práci ERN v době mezi zasedáními rady. Toto presidium zasedá zpravidla ve své rozšířené formě, kdy se jednání účastní kromě členů presidia i předsedové regionálních kongresů a sekretáři.

Rada ERN prostřednictvím **sekretariátu** řídí a koordinuje práci tzv. **pracovních skupin**, které jsou zřizovány pro řešení konkrétních problémů a úkolů. V současné době je ustaveno sedm pracovních skupin. V pracovních skupinách jsou převážně zapojeni pracovníci státní správy a samosprávy, kteří se spojují z odborníky z jednotlivých oblastí.

Každé ze tří komunálních sdružení si vytváří svůj regionální fond, ze kterého financuje činnost svého sekretariátu a některé vzájemně dohodnuté akce. Fondy jsou zatím vytvářeny především z příspěvků měst a obcí, event. vyšších správních celků.

Euroregion Nisa se stal členem Evropského společenství pohraničních regionů (AGEG - Arbeitsgemeinschaft der europäischen Grenzregionen).

Česká část Euroregionu Nisa

Členem regionálního komunálního sdružení měst a obcí severních Čech je v současnosti 110 měst a obcí. K tomuto sdružení je smluvně přidruženo 5 okresních úřadů. Regionální kongres je zastoupen 50 volenými reprezentanty, z nich je dále zvoleno 13 jako rada české části ERN. Tvoří ji 9 zástupců samosprávy (1 primátor, 6 starostů, 2 poslanci ČNR) a 4 zástupci státní správy (4 před- nostové okresních úřadů). Českou část rozšířeného presidia tvoří prezident ERN ing. J.Drda (primátor Liberce), předseda regionálního kongresu pan V.Pohl (starosta Rumburku) a sekretář ing. J.Zámečník, CSc.

4. Cíle Euroregionu Nisa

- 1▶ Odstranění omezujícího negativního působení státních hranic
- 2▶ Pozvednutí životní úrovně obyvatel ERN
- 3▶ Zlepšení přírodních a kulturních podmínek života v ERN
- 4▶ Rozvoj hospodářského potenciálu ERN

5. Prioritní úkoly Euroregionu Nisa

- ☐ vypracování regionálního projektu hospodářského rozvoje Euroregionu Nisa,
-

- ☐ zvýšení propustnosti hranic se zřetelem na regionální a nadregionální dopravní spoje a požadavky turistiky,
- ☐ vypracování společného programu zlepšení životního prostředí,
- ☐ vybudování společné komunikační informační sítě mezi jednotlivými částmi ERN (Liberec-Jelenia Gora-Žitava).

Dosažené výsledky v roce 1992

k úkolu č.1

Pracovní skupina pro regionální plánování dosáhla těchto výsledků:

- ♦ byla učiněna dohoda o metodice vyhotovení mapových podkladů,
- ♦ byly shromážděny údaje na jejichž základě vypracoval TERPLAN Praha "Studii vybraných regionálních dopravních vazeb ERN",
- ♦ TERPLAN Praha za účasti pracovní skupiny vypracoval "Studii rozvoje české části ERN - analytická část". Tuto studii v hodnotě 300.000,-Kč objednalo aby zaplatilo MHPR ČR.
- ♦ firma DORNIER (SRN) započala pracovat na konceptu hospodářského rozvoje Euroregionu Nisa. Tuto práci v hodnotě 300.000,- DM objednalo ministerstvo hospodářství saské vlády. DORNIER tuto studii vypracuje ve spolupráci s firmou SAUL s.s.r.o., TERPLAN Praha a MHPR ČR.

k úkolu č.2

Zvýšit propustnost hranic pro osoby i dopravu se zatím v roce 1992 příliš nepodařilo, a to i přes značné úsilí orgánů ERN (rady, presidia i sekretariátu).

- ♦ Byla ve spolupráci všech tří stran ERN vytipována místa nových potřebných hraničních přechodů,
- ♦ byly shromážděny základní údaje sloužící jako podklad pro vyhotovení dokumentace potřebné k jednání o otevření hraničních přechodů,
- ♦ bylo podniknuto několik jednání na ministerstvech a příslušných úřadech, v jejichž kompetenci otevírání nových přechodů leží,
- ♦ do regionu byl pozván v dubnu 1992 předseda vlády Pithart i prezident Havel; oba přislíbili podporu v této problematice.

nedostatky:

- ♦ otevírání hraničních přechodů leží pouze v kompetenci tří ministerstev - financí, zahr.věcí a vnitra,
- ♦ potvrzuje se teze, že pro ústřední byrokracie jsou problémy hraničních (okrajových) regionů problémy okrajovými,
- ♦ jednání expertů o hraničních přechodech se odehrávají velmi zřídka a nejsou k nim zváni zástupci samosprávy a místní správy, jenž mají vysokou znalost místní situace,

- ♦ problém hraničních přechodů je klíčovým problémem ERN (a nejen tohoto euroregionu) a naprosto nedostatečný resp. nulový vývoj v této oblasti nastolí dříve či později u obyvatelstva po- hraničních obcí otázku po smyslu jeho existence. Úspěchy v kterékoliv jiné oblasti vzájemné spolupráce mohou být zcela zastíněny a negovány, jestliže se nepodaří problém hraničních přechodů posunout kupředu.

k úkolu č.3

- ♦ podařilo se zajistit prostředky na vybudování regionální sítě stanic pro monitorování stavu ovzduší,
- ♦ českou stranou byly zahájeny práce na projektech zlepšení životního prostředí české části ERN,
- ♦ byly započaty práce na studii využití odpadního tepla z elektrárny Turow pro vytápění přilehlých městských aglomerací (na české straně Liberec ev. Jablonec n. Nisou, Frydlant, Nové Město p.Smrkem, Varnsdorf),
- ♦ došlo k drastickému omezení výroby elektrické energie v zastaralých východoněmeckých tepelných elektrárnách,
- ♦ na české straně ERN započala výstavba rozšíření čistírny komunálních odpadních vod pro aglomeraci Liberec-Jablonec,
- ♦ započaly přípravné práce na čištění odpadních vod na řece Mandavě, Smědě na Nise.

k úkolu č.4

- ♦ z prostředků saského ministerstva hospodářství se zakoupilo počítačového vybavení pro "PC-mail" síť, která propojí všechny tři koordinující pracoviště ERN v Liberci, Žitavě a Jelení Goře,
- ♦ byly učiněny kroky k vybudování jednotného počítačového propojení jednotlivých okresních úřadů a obecních a městských úřadů větších měst a obcí uvnitř jednotlivých částí ERN.

6. Krátkodobé úkoly splněné nebo rozpracované v roce 1992

1) Propagace ERN formou videofilmu

Z finančních prostředků saského ministerstva kultury natočila jabloneckou firmou ReVi s.s r.o. (bývalý Krátký film Praha) film o délce 20 minut o Euroregionu Nisa. Film je namluven česky, německy, polsky i anglicky.

2) Propagace ERN formou propagační brožurky ("skládačky")

Z finančních prostředků české části ERN byl vydán barevný prospekt propagující Euroregion Nisa. Tento materiál byl vydán ve čtyřech jazykových mutacích (česky, německy, polsky a anglicky).

• 3) Vydání společného jízdního řádu

Pracovní skupina pro turistiku a cestovní ruch shromáždila potřebné podklady ze všech tří stran. Práce nadále pokračují. Hledá se možnost zafinancování.

• 4) Vydání katalogu podnikatelů z ERN

Firma PERU z Liberce vydala katalog podnikatelů z ERN (tzv. firemní listy), který je trojjazyčný. Na dalším katalogu pracuje firma Hansteen a Krebs ze SRN. Vydání katalogů zafinancují vydavatelé z reklam.

• 5) Vydání společné turistické mapy ERN s pozoruhodnostmi

Na tomto projektu pracuje se skupinou č.2 firma EUROVERLAG ze SRN. Tisk bude zafinancován z reklam.

• 6) Vyhotovení "katalogu problémů" z oblasti vzájemné ochrany před živelnými pohromami.

Úkolem byly pověřeny pracovní skupiny č. 5, která se v současné době ustavují na všech třech stranách.

• 7) Podpora vzájemné spolupráce v oblasti ochrany a obnovy památek.

Byla zorganizována velice úspěšná jednodenní konference o ochraně památek s vysokým podílem dřevěné substance (20.5.1992). Akci zafinancovala firma DESOWAG.

Byla založena Nadace CONVICTUS, jež si vytkla za cíl záchranu hradu Grábštejna, který by se měl v budoucnu změnit ve středisko setkávání mládeže, kulturních spolků a svazů z ERN i jiných částí Evropy.

• 8) Sjednocení metodik hodnocení zdravotního stavu obyvatelstva ve vztahu ke stavu životního prostředí

Úkolem byl rozpracován odborníky z pracovních skupin č. 6.

• 9) Podpora spolupráce vysokých škol v ERN

Byly učiněny kroky k navázání spolupráce mezi orgány Euroregionu Nisa a Střediskem pro koordinaci výzkumu na vysokých školách v ERN.

• 10) Zřízení společné komise pro zpracování dějin oblasti, v níž se nachází ERN

Tato komise byla ustavena a započala pracovat.

Za rozhodující směr úsilí v hospodářské oblasti v současné době lze považovat snahu o podporu rozvoje drobného a středního podnikatelského stavu. V této souvislosti byla

zorganizována řada akcí (semináře, konference, studijní cesty) pro pracovníky pracovních úřadů, referátů regionálního rozvoje okresních úřadů, sdružení podnikatelů atd.

Proběhla řada dalších rázu sportovního a kulturního, na kterých se koordinační kancelář ERN v Žitavě rovněž organizačně podílela (např. česko-sasko-polské sportovní hry v Hirschfelde, běh Triatlon, akce Perlenschnur-Neisse apod.).

Trvale působí koordinační kancelář ERN jako kontaktní, informační, zprostředkovatelská a poradenská instituce pro firmy a občany z ERN i mimo něj. V této souvislosti je ovšem nutno konstatovat, že současné možnosti koordinační kanceláře pracovat ve všech těchto směrech dostatečně efektivně neodpovídají nárokům veřejnosti.

7. Nedostatky v činnosti ERN a cesty k jejich odstranění

1. nedostatečná politická váha ERN

je nutno:

- ♦ šířší publicita ERN na všech možných úrovních,
- ♦ výrazněji dávat najevo ministrům všech vlád společnou politickou vůli,
- ♦ zlepšit informovanost vlastních členů ERN

2. nedostatečně vyjasněné otázky financování společných akcí.

(je nutno konstatovat, že až dosud drtivou část činnosti Euroregionu Nisa financovala německá strana případně různé nadace, např. Nadace Hanse Seidela (CSU), Nadace Konráda Adenauera (CDU), Nadace Friedricha Eberta (SPD), a Nadace Friedricha Naumanna (FDP).

je nutno:

- ♦ hledat cestu k vytvoření společného fondu

3. nedostatečný přístup k podpůrným fondům Evropských společenství.

Program PHARE je řízen centrálně prostřednictvím vlád jednotlivých zemí a pro Euroregion Nisa jako instituci v něm není prozatím místo. ERN vznikl totiž skutečně spontánně, na municipální úrovni, a evropští plánovači asi s touto eventualitou moc nepočítali.

Přístup k programu OUVERTURE je natolik komplikovaný, že tento je pro naše účely téměř bezcenný. Jediný podpůrný program, ze kterého by Euroregion Nisa mohl získat určité prostředky, je INTERREG 2, který začne "fungovat" tod roku 1994.

8. Témata některých projektů řešených v roce 1993

- Řešení zlepšení čistoty vody v oblasti Varnsdorf-Krompach-Lückendorf-Hrádek.
- Monitorování stavu ovzduší v prostotu Euroregionu NISA, sjednocení metodiky a zveřejňování výsledků.
- Analýza stavu biosféry Jizerských hor a postup nápravy.
- Analýza provedených územně plánovacích (prací) dokumentů a podkladů v Euroregionu NISA.
- Analýza otevírání hraničních přechodů Euroregionu NISA.
- Koncepce silniční a železniční sítě v příhraniční oblasti Euroregionu NISA.
- Koncepce letišť v Euroregionu NISA.
- Vyhotovení kalendáře hlavních turistických akcí v roce 1993.
- Společná turistická mapa Euroregionu NISA.
- Propojení turistických a lyžařských center v Krkonoších.
- Permanentní výměna učňů a studentů v Euroregionu NISA.
- Konání kulturních a sportovních akcí v Euroregionu NISA, např. triatlon, orientační běh, závody na lyžích...
- Vydávání společného trojjazyčného informačního periodika Euroregionu NISA.
- Ekonomická analýza hospodářství Euroregionu NISA.
- Společné výstavy a trhy Euroregionu NISA.
- Zásah jednotek při živelných katastrofách v Euroregionu NISA.
- Sjednocení metodiky zjišťování zdravotního stavu obyvatel Euroregionu NISA.
- Funkce překladatelského střediska UNDERSTANDING jako společnost Euroregionu Nisa.
- Propojení sekretariátu Euroregionu s obecními, městskými a okresními úřady členů ERN sítí PC mail.
- Zpracování dějin Euroregionu NISA.

9. Členové české části Euroregionu Nisa

člen val. hromady ERN	člen kongresu ERN	člen rady ERN
okres Liberec		
Bílá		
Bílý Kostel		
Bulovka		
Cetenov		
Černousy		
Český Dub	Český Dub	
Čtveřín		
Frýdlant	Frýdlant	
Habartice	Habartice	
Hejnice		
Heřmanice		
Hlávče		
Hodkovice nad Mohelkou	Hodkovice nad Mohelkou	
Horní Řasnice		
Hrádek nad Nisou	Hrádek nad Nisou	Ing. Karel Hrdý
Chotyně		
Chrastava	Chrastava	
Kobyly		
Krásný Les		
Kryštofovo Údolí		
Křižany		
Lázně Libverda	Lázně Libverda	
Liberec	Liberec	Ing. Jiří Drda
Mníšek		
Nové Město pod Smrkem	Nové Město pod Smrkem	
Oldřichov v Hájích		
Osečná		
Paceřice		
Pertoltice		
Pěnčín	Pěnčín	
Proseč pod Ještědem		
Příšovice	Příšovice	
Radimovice		
Rynoltice		
Soběslavice		
Stráž nad Nisou		
Svijanský Újezd		
Sychrov		

100

Euroregion Nisa

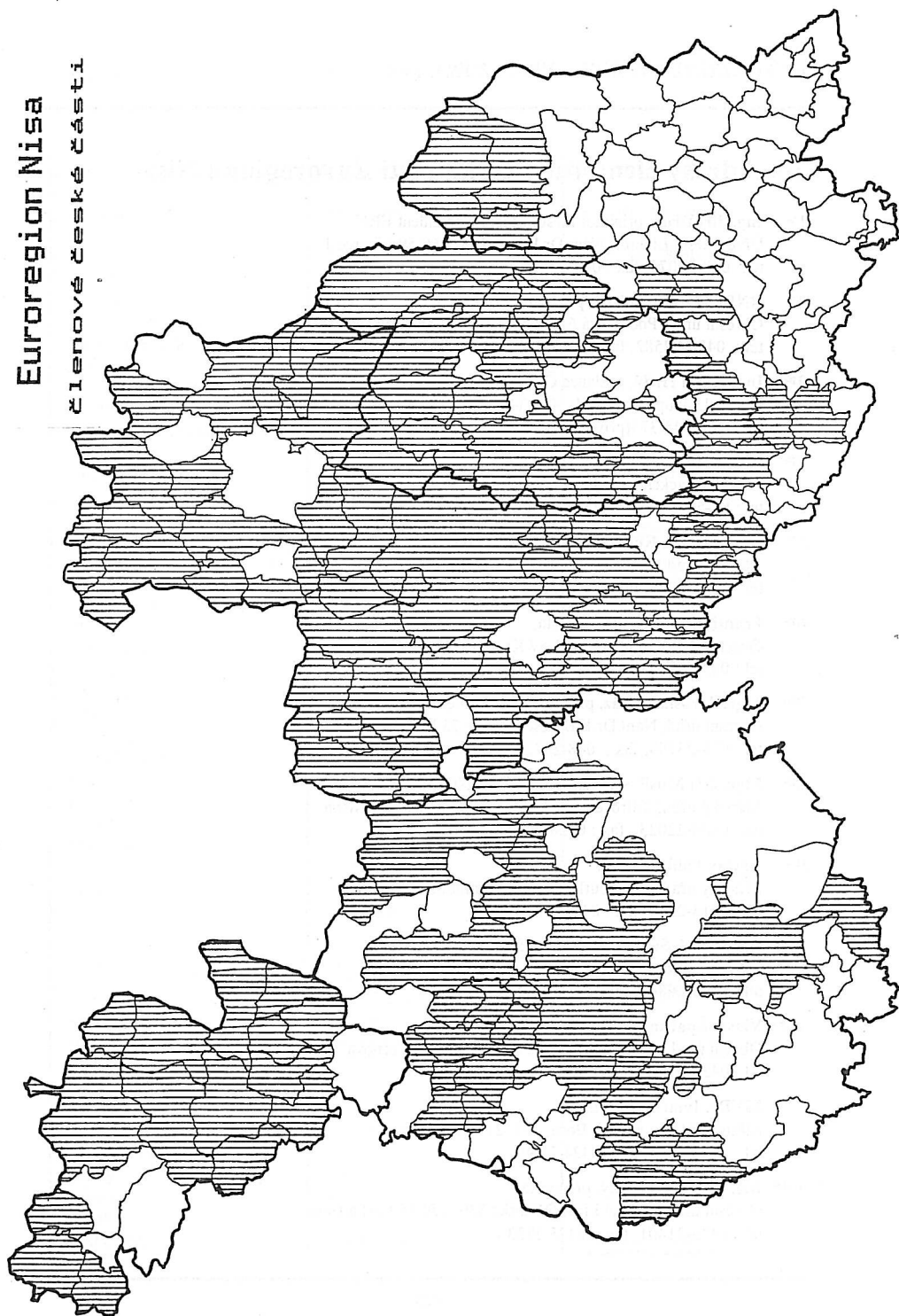
člen val. hromady ERN	člen kongresu ERN	člen rady ERN
<p>Krompach Mimoň Nový Bor Okrouhlá Polevsko Skalice u České Lípy Sloup v Čechách Sosnová Stráž pod Ralskem Stvolníky Zahrádky u České Lípy Zákupy OkÚ Česká Lípa</p>	<p>Krompach Nový Bor Skalice u České Lípy Sloup v Čechách Stráž pod Ralskem OkÚ Česká Lípa</p>	<p>František Machytka MVDr. Ivan Šváb Ing. Petr Veltrubský</p>
okres Děčín		
<p>Horní Podluží Chřibská Dolní Podluží Dolní Poustevna Jiřetín pod Jedlovou Jiřikov Krásná Lípa Lipová u Šluknova Lobendava Rumburk Rybniště Staré Křečany Šluknov Varnsdorf OkÚ Děčín</p>	<p>Jiřetín pod Jedlovou Jiřikov Krásná Lípa Rumburk Šluknov Varnsdorf OkÚ Děčín</p>	<p> RNDr. Josef Ježek Václav Pohl</p>
okres Semily		
<p>Bozkov Harrachov Hrubá Skála Karlovice Mírová pod Kozákovem Paseky nad Jizerou Rokytnice nad Jizerou Semily Turnov Záhoří OkÚ Semily</p>	<p>Bozkov Harrachov Karlovice Paseky nad Jizerou Semily Turnov OkÚ Semily</p>	<p> Vlasta Špačková Ing. Václava Kodejšová</p>

10. Adresy členů rady české části Euroregionu Nisa

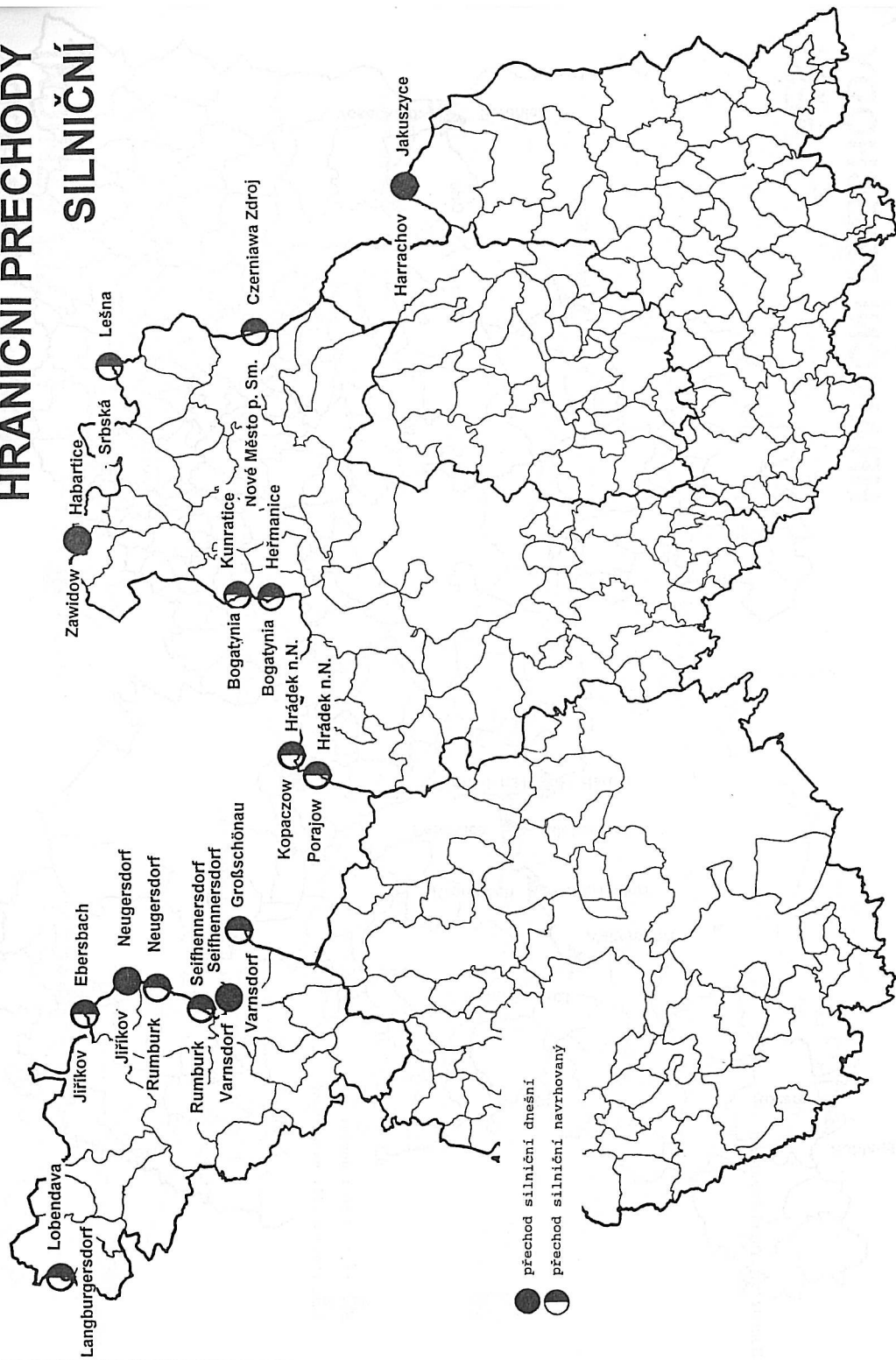
- 1► **Ing. Jiří Drda**, primátor města Liberce, prezident ERN
Úřad města Liberce, Nám.Dr.E.Beneše 1, 460 59 Liberec 1
tel.: 048-21075, fax : 048-22358
- 2► **RNDr.Karel Brodský**, přednosta OkÚ v Jablonci nad Nisou
Okresní úřad, Podhorská 62, 467 52 Jablonec nad Nisou
tel.: 0428-22582, fax : 0428-23538
- 3► **Ing. Karel Hrdý**, poslanec ČNR,
privát: U koupaliště (okál), 463 34 Hrádek nad Nisou,
tel.: 048-945 373(priv.)
- 4► **RNDr. Josef Ježek**, poslanec ČNR,
privát: Palackého 34, 408 01 Rumburk
tel.: 02-534 827, 518 254, fax :02-534 952, 551 276
- 5► **Ing. Václava Kodejšová**, přednostka OkÚ Semily
Okresní úřad v Semilech, 513 01 Semily
tel.: 0431-2254, fax : 0431-3278
- 6► **František Machytka**, starosta,
Obecní úřad Krompach, 471 57 Krompach,
tel.: 0424-93458
- 7► **Mgr. Jaroslav Mráz**, přednosta OkÚ Liberec
Okresní úřad, Nám.Dr.E.Beneše 26, 460 73 Liberec 1
tel.: 048-23769, fax : 048-25724
- 8► **Mgr. Jiří Musil**, starosta Jablonce nad Nisou
Městský úřad, Mírové nám. 19, 467 51 Jablonec nad Nisou
tel.: 0428-22023 , fax : 0428-29634
- 9► **Václav Pohl**, starosta,
Městský úřad v Rumburku, 408 01 Rumburk,
tel.: 0413-2300, fax : 0413-2569
- 10► **Ing. Luděk Suchomel**, starosta Smržovky,
Městský úřad Smržovka, 468 51 Smržovka
tel.: 0428-66865, fax: 0428-66962
- 11► **Vlasta Špačková**, starostka,
Obecní úřad v Karlovicích, 512 62 Karlovice u Turnova,
tel.: 0436-916 180
- 12► **MVDr. Ivan Šváb**, starosta,
Městský úřad v Novém Boru, 473 21 Nový Bor,
tel.: 0424-2493, fax : 0424-2160
- 13► **Ing. Petr Veltrubský**, přednosta,
Okresní úřad v České Lípě, Děčínská 389, 470 35 Česká Lípa,
tel.: 0425-21401, fax : 0425-23233

Euroregion Nisa

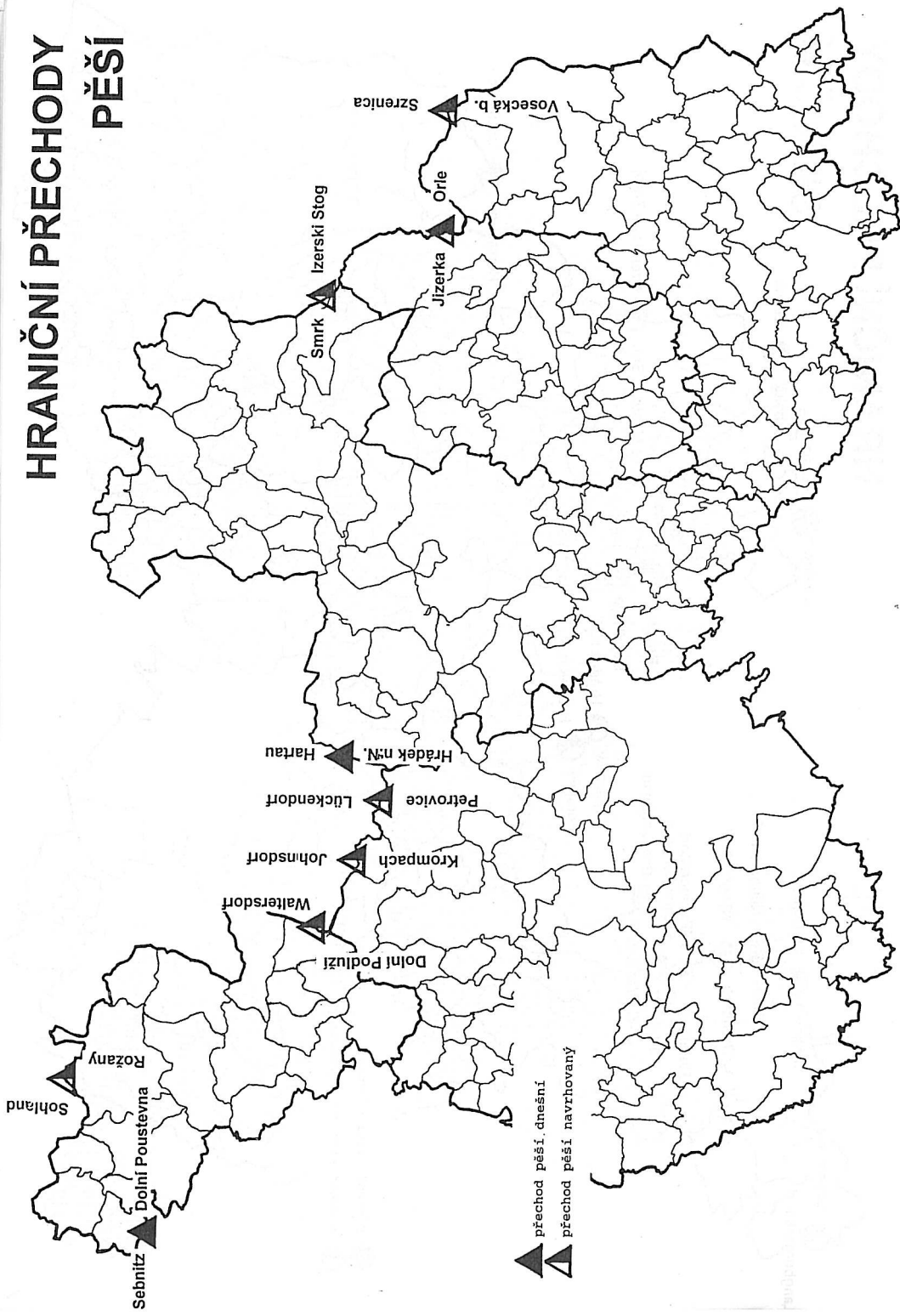
členové české části

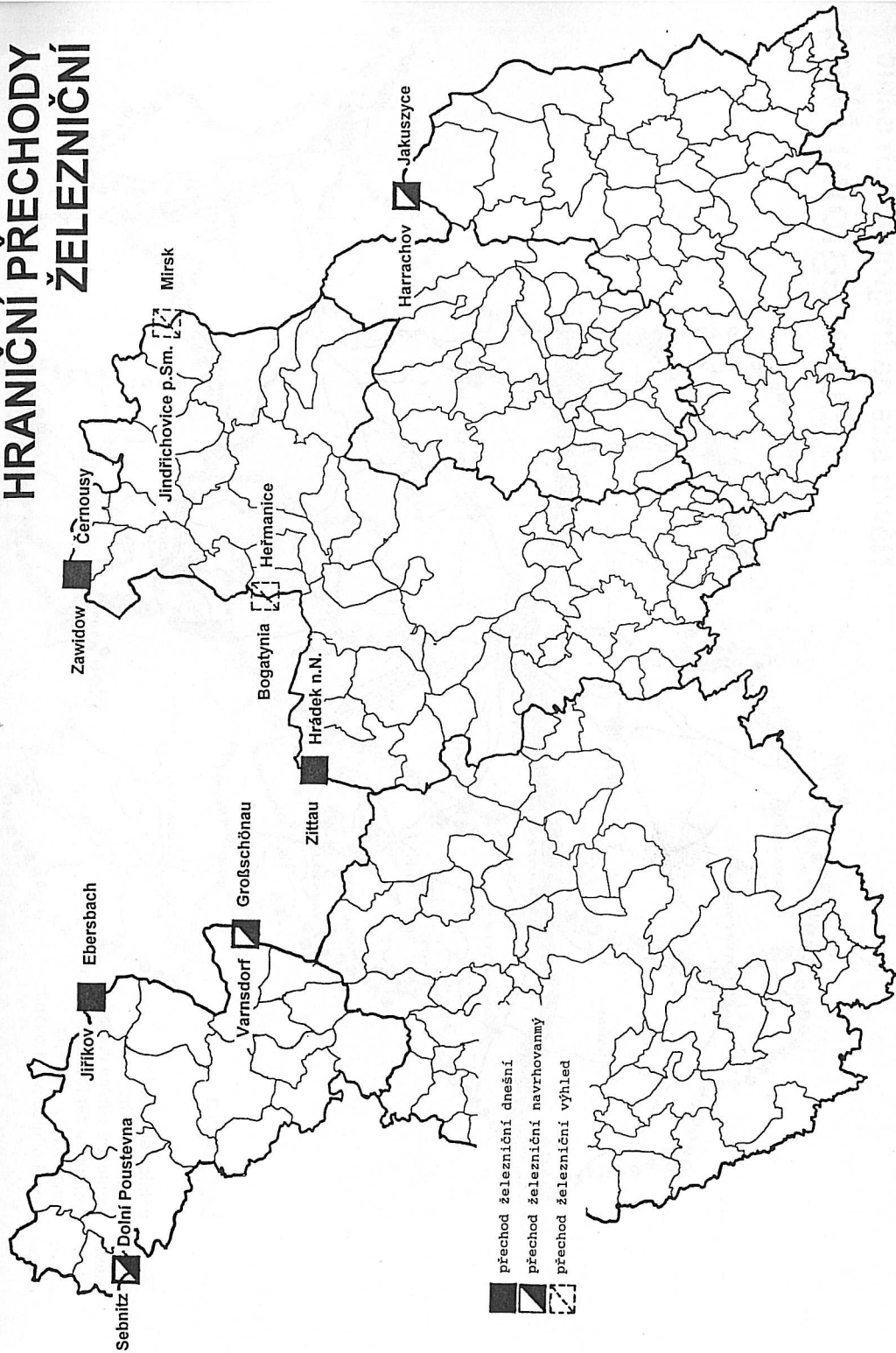
HRANIČNÍ PŘECHODY SILNIČNÍ

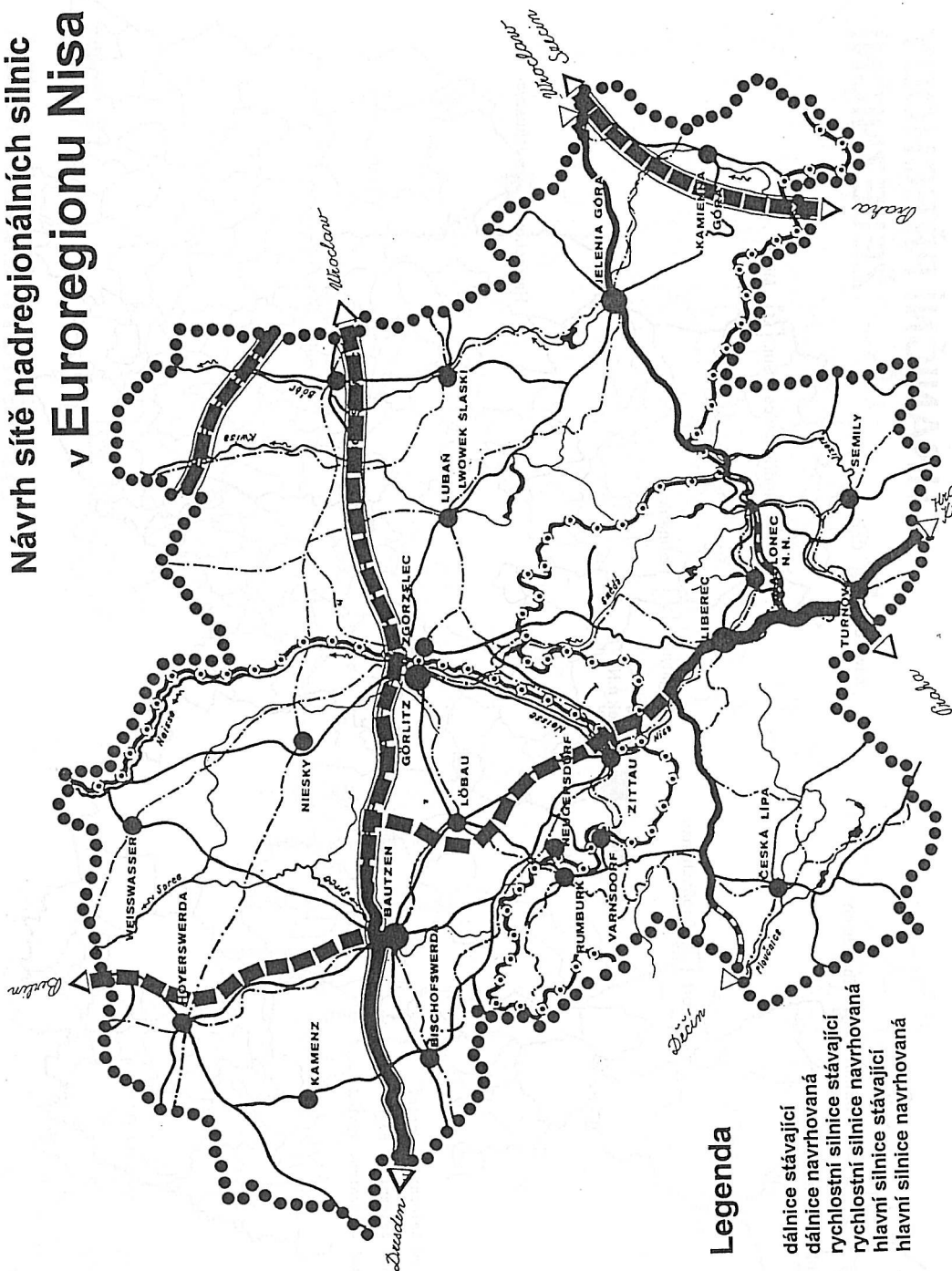
HRANIČNÍ PŘECHODY PĚŠÍ

HRANIČNÍ PŘECHODY ŽELEZNIČNÍ

Návrh sítě nadregionálních silnic v Euroregionu Nisa

Legenda

- dálnice stávající
- dálnice navrhovaná
- rychlostní silnice stávající
- rychlostní silnice navrhovaná
- hlavní silnice stávající
- hlavní silnice navrhovaná